

MAÑARIKO UDAL FUNTSAREN ISAD

Identifikazio-arloa

Erreferentziazko kodea	ES 48020 AHFB/BFHA U48059
Titulua	Mañariko Udal Artxiboa
Data(k)	1743 – 1940
Deskribapen maila	Funtsa
Deskribapen-unitatearen bolumena eta euskarria	<ul style="list-style-type: none"> – Metro linealak: 4,62 m/l – Kaxak: 35 – Liburu solteak: 3 – Espediente-kopurua: 795 Papera.

Testuinguru arloa

Ekoizlearen izena	Mañariko Udala
Instituzio historia	<p>Mañaria Bizkaiko Durangaldean dago eta Durangoko barruti judizialekoa da.</p> <p>Mañari elizatea Durangaldeko merinaldekoa zen, eta Bizkaiko Jaurerriko Batzar Nagusien bosgarren eserlekua hartu zuen.</p> <p>Kokapen geografiko pribilegiatua du, Urkiolako Parke Naturalaren azaleraren % 72,75 udalerrri horretakoa baita.</p> <p>Historiaurreko aztarnak daude, arte parietal paleolitikoa dutenak Askondoko kobazuloan, eta magdaleniar eta neolitikoko aztarnategiak Silibranka, Kobazar edo Atxuriko kobazuloetan. Halaber, VI. mendeko hesi liturgiko bat aurkitu dute.</p> <p>Bizkaiko Lur Lauan gertatzen den bezala, Erdi Aroko instituzionalizazio-prozesuan zehar, Mañaria elizate bihurtu zen. Andra Mari eliza edo Jasokundeko Andre Mariaren eliza da eliza, baina ez dakigu noiz sortu zen. Haren arabera, 1551n handitze-lanak egin zituen, eta Lorenzo Francisco de Moñiz arkitektoak berreraiki zuen 1859 eta 1862 bitartean.</p>

Instituzio historia	<p>Behe Erdi Aroan Bizkaiko lurralde osoan izandako bando-kideen borroka jasan behar izan zituen, Lur Lauan eta hiribilduetan bezala, baita mendeetan zehar lurraldeak izan zituen gatazka armatuak ere, XIX. mendeko gerra karlistak eta XX. mendeko Gerra Zibila bereziki.</p> <p>Bere ekonomia landatarra izan da, nekazaritzakoa, abeltzaintzakoa eta basakoa. Burdinolak eta errotak zituen.</p> <p>XVIII. mendean, Gasteiz eta Bizkaiko kostaldea lotzen zituen Errege Bide berria udalerriko hirigintza-ardatz bihurtu zen.</p> <p>XVIII. mendearen erdialdetik eta XIX. mende osoan, Mañariak garai bikaina izan du, harrobiak ustiatu zituelako. Egoera horri eta Durango eta Gasteiz arteko kokapen geografikoari esker, udalerriak biztanleria-maila nahiko egonkorra izan du historian.</p>
Artxibo historia	<p>Mañariko elizateko agiriak udal artxiboan gorde dira 1994an Bizkaiko Foru Artxibo Historikora eraman arte. Lekualdaketak, funtsean, 1940 baino lehenagoko dokumentazio historikoa ekarri zuen, eta gainerako dokumentuak udal-artxiboan daude.</p> <p>Bizkaiko Foru Aldundiko Ondare Historikoaren Zerbitzuan dokumentazioaren lekualdaketari buruz ageri diren informazioen arabera, tamaina ertaineko artxiboa da, eta dokumentazio historikoa berantiarra eta urria da.</p> <p>Artxiboa udaletxeko azken solairuan zegoen. Dokumentazioa kutxa eta paper-sorta solteetan instalatuta zegoen. Udalak 1992an hitzarmen bat sinatu zuen Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailarekin artxibo-sistema bat ezartzeko proiektua egiteko. Lanak 1993an egin ziren, dokumentazioaren zati bat antolatuta. 1995ean, 1940 baino lehenagoko dokumentazio historikoa BFAHra eraman ondoren udal artxiboan geratu zen dokumentazioa antolatzeko proiektuarekin jarraitu nahi zuen.</p>
Sarrera modua	<p>BFAHn gordailatutako dokumentazioa 1995eko otsailaren 27an sartu da, Bizkaiko Foru Aldundiak eta Mañariko Udalak 1994ko abenduaren 29an sinatutako lankidetzaren hitzarmena betez.</p>

Eduki eta egitura arloa

Irismena eta edukia	Mañariko elizateak eta Udalak 1743 eta 1940 artean sortutako dokumentazio historikoa. Horrez gain, bost kutxa bat ere badaude, Udal Epaitegiaren 243 dokumenturekin, 1876 eta 1953 bitartekoak.
Balorazioa, hautaketa eta ezabaketa	Kontserbazio iraunkorreko dokumentazioa.
Sarrera berriak	Beste hitzarmen bat sinatuz gero, sarrera berriak egon daitezke.
Erakundea	Dokumentazioa Udal Artxibozainen Lantaldearen sailkapen-koadroaren bidez antolatu da, serie batzuekin handituta. Koadroa BFAHn dauden udalerrri guztietarako erabiltzen da, eta, beraz, baliteke udalerrri horretan sortutako dokumentazioaren artean serie batzuk ez islatzea. Gobernuaren, Idazkaritzaren eta Udal Administrazioaren eta Ogasunaren jarduerak hartzen ditu, honela: <ul style="list-style-type: none"> – Gobernua: 39 dokumentu 1743 eta 1940 bitartekoak. – Idazkaritza: 241 dokumentu 1793 eta 1940 bitartekoak. – Ogasuna: 275 dokumentu 1810 eta 1940 bitartekoak.

Sartzeko eta erabiltzeko baldintzen arloa

Sartzeko baldintzak	Sarrera askea. Salbuespenetarako, ikus Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoaren ISAD.
Erreprodukzio baldintzak	Erreprodukzio askea. Salbuespenetarako, ikus Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoaren ISAD.
Dokumentuen hizkuntza/idazkera	Gaztelania.
Ezaugarri fisikoak eta baldintza teknikoak	Kontserbazio-egoera, oro har, ona da.
Deskribapen tresnak	Dokumentazio guztia katalogatuta dago, eta Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoko Udal Atalak erabiltzen dituen deskribapen-tresnen bidez eskura daiteke: <ol style="list-style-type: none"> a. Sailkapen-koadroa. b. ARWE datu-basea, artxiboari buruzko katalogazioa kudeatzeko. Hainbat sarbide-puntu eta onomastika, toponimia eta gaikako indize ditu. c. ARIT datu-basea, kanpo-kontsultarako, aurrekoaren informazio eta sarbide berarekin.

Lotutako dokumentazio arloa

Jatorrizko dokumenturik ote dagoen eta horien kokalekua	Dokumentazio guztia originala da.
Kopiarik ote dagoen eta horien kokalekua	Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoa gordetzen duen dokumentazioaren zati bat digitalizatzen eta Interneten erabiltzaileen eskura jartzen ari da. Sarbidea ARITen datu-basea ren bidez ere egiten da. Akta-liburuak, 1830 baino lehenagoko dokumentazioa, 1900 baino lehenagoko dokumentazioa (planoak barne), eta 1910 baino lehenagoko biztanleen erroldak digitalizatu dira.
Lotutako deskribapen unitatea	Mañariko udalarekin lotutako dokumentu-iturriak daude BFAH osatzen duten ataletan, batez ere atal administratibo eta judizialetan. Udalak 1956tik gaur arte sortutako dokumentazioa udaletxean gordetzen da. Ez du inolako antolakuntzarik, eta idazkaria da arduraduna. Harekin harremanetan jartzeko modua dago 946818998 telefonoan eta helbide elektroniko honetan: idadzkaritza.mañaria@bizkaia.org .
Argitalpenei buruzko oharra	Barrio Marro, Javier (2003). Mañaria eta Izurtza: Azterketa historiko-artistikoa. Bizkaiko herrien monografiak. Bizkaiko Foru Aldundia. Bilbo.

Oharren arloa

Oharrak	Bizkaiko Foru Agiritegi Historikoko Udal Atalak artxibo historikoaren funtzioa betetzen du funtsak gordailutu dituzten udalerrientzat.
---------	--

Kontrol arloa

Artxibozainaren oharra	Actuaciones Culturales Estrategicas 4 SL enpresak Bizkaiko Agiritegi Historikoko udal-atalerako egindako deskribapena, bertako teknikariak gainbegiratuta.
Arauk edo erregelak	General International Standard Archival Description, Second Edition, ISAD (G) (Agirien Deskribapenerako Nazioarteko Arau Orokorra). Deskribapen Agirien Batzordeak hartutakoa Agirien Nazioarteko Kontseiluan, Stockholmen (Suedia), 1999ko irailaren 19-22an. Madril. 2000.
Deskribapenaren data	2020/01/20